

Oversigt over Jeremias' Bog

Juda Rige og Profeten Jeremias

<u>Kapitel</u>	<u>Begivenhed</u>	<u>ca. årstal</u>	<u>Israels historie</u>	<u>ca. årstal f.Kr.</u>
1	Profetens kald	627 f.Kr.	Kong Saul (1 Sam 9)	1050-1011
2-6	Kald til omvendelse	627-615	Kong David (2 Sam 2)	1011-971
7-10	Tale mod afguder	609	Kong Salomo (1 Kong 2)	971-931
11-12	Den brudte pagt	607	Riget deles i sydriget Juda og nordriget Israel to stammer ti stammer	931
13-15	Folkets klage over tørken		<u>Sydriget Judas historie</u>	
	Profetens klage over modstanden	607	Kong Rehabeam (1 Kong 12)	931-913
16-20	Profetens ensomhed		Kong Abija (1 Kong 15)	913-911
	Pottemagerlignelsen		Kong Asa	911-870
	Profeten sættes i blokken	605	Kong Joshafat (1 Kong 22)	870-848
21-22	Budskab til Judas konger	597-586	Kong Joram (2 Kong 8)	848-841
	Jeremias' Bog er kun kronologisk indtil kap.22		Kong Akazja	841
23	De falske profeter	600	Dronning Atalja (2 Kong 11)	841-835
24	Gode og dårlige figner	597	Kong Joash (2 Kong 12)	835-796
25	Profeti om fangenskab	605	Kong Amasja (2 Kong 14)	796-767
26-28	Modstand fra falske profeter	609-594	Kong Azarja (= Uzzija) (2 Kong 15)	767-740
29	Brevet til de landflygtige	593	(? medregent fra ca.790 f.Kr. jf. 2 Kong 15,2)	
30-31	Profeti om folkets hjemkomst		Kong Jotam	740-732
	Profeti om den nye pagt	593-587	Kong Akaz (2 Kong 16)	732-716
32-34	Profeten køber en mark		Israel erobres af assyrerne (2 Kong 17)	722
	Profeti om Messias-riget		Kong Hizkija (2 Kong 18)	716-687
	Profeti om kongens fangenskab	587	Kong Manasse (2 Kong 21)	687-642
35	Rekabitternes lydighed	606	Profeten Jeremias fødes	ca.650
36	Kongen brænder bogrullen	605-604	Kong Amon	642-640
37-38	Profeten fængsles	587	Kong Josija (2 Kong 22)	640-609
39	Jerusalems fald	586	Kong Joakaz (= Shallum) (2 Kong 23)	609
40-41	Profeten løslades		Kong Jojakim	609-597
	Gedalja og Ismael	586-585	1. bortførelse til Babylon (Dan 1)	605
42-44	Flugten til Egypten		Kong Jojakin (= Jekonja) (2 Kong 24)	597
	Profeten bortføres		Kong Sidkija	597-586
	Domsord mod afgudsdyrkerne	585	2. bortførelse til Babylon	597
45	Trøsteord til Baruk	605	Templet ødelægges. 3. bortførelse (2 Kong 25)	586
46-51	Dom over folkene	605-593	Jeremias bortføres af flygtende judæere til Egypten	585
52	Efterskrift: Dommen over Juda	588-560	Templets genopførelse påbegyndt (Ezra)	536
			Templet genindvies efter 70 år (Jer 29,10)	516
			Ezra og Nehemias i Jerusalem	458ff

Jeremias' Bog

Jer 1: Profetens Kald

Nordrigets første konge, Jeroboam 1., opstillede to tyrekalve i Betel og Dan, og så sagde han: "Nu har I længe nok draget op til Jerusalem! Her er din Gud, Israel, som førte dig op fra Egypten!" (1 Kong 12,28).

Gud havde sagt, at de kun måtte ofre i Jerusalem (5 Mos 12,13f).
Gud havde forbudt sit folk at lave gudebilleder (2 Mos 20,4).

Sydrigets kong Manasse opstillede afgudsaltre i Jerusalems tempel, og han ofrede børn til afguder (2 Kong 21,3-6).

Gud siger: "De har bygget Tofets offerhøje i Hinnoms søns dal for at brænde deres sønner og døtre. Det har jeg aldrig befalet eller haft i tankerne" (Jer 7,31; 2 Kong 24,4).

Kong Josijas' reformation i året 622 f.Kr.:

"Der havde ikke tidligere været nogen konge, der som han af hele sit hjerte og af hele sin sjæl og af hele sin styrke vendte om til Herren, helt efter Moses' lov, og efter ham kom der ingen som han" (2 Kong 23,25; jf. 2 Krøn 35,18).

Jeremias var præstesøn og født i byen Anatot, der lå ca.5 km. nordøst for Jerusalem. Han far hed Hilkija.

H.A. Brorson: "Men Satan fra sin slangekrog en blandet gudsfrygt foreslog" (*Svane-Sang* nr.lix).

Mændene i Anatot vender sig imod ham: "Du må ikke profetere i Herrens navn, ellers skal du dø for vores hånd" (Jer 11,21).

"Selv dine brødre og din slægt er troløse mod dig; ja, de råber af fuld hals efter dig" (Jer 12,6).

Mindst to gange blev Jeremias fængslet (Jer 20,2; 37,16).

"Du lokkede mig, Herre, og jeg lod mig lokke, du var mig for stærk, og du vandt. Dagen lang er jeg til latter, alle spotter mig. Hver gang jeg taler, må jeg skribe, råbe om vold og ødelæggelse, for Herrens ord bringer mig dagen lang kun spot og spe" (Jer 20,7-8).

"Du er blevet mig en bæk uden vand, et upålideligt vandløb" (Jer 15,18).

Til folket siger Jeremias: "Judas mænd, Jerusalems indbyggere, omskær jer for Herren, fjern jeres hjertes forhud" (Jer 4,4).

Til Gud siger Jeremias: "De har dig på læberne, men ikke i hjertet" (Jer 12,2).

Til kong Jojakim siger Jeremias: "Forbandet den mand, som stoler på mennesker og søger sin styrke hos dødelige, men hvis hjerte viger fra Herren" (Jer 17,5).

"Du lokkede mig, Herre, og jeg lod mig lokke... Jeg kan ikke holde det ud, jeg kan ikke bære det" (Jer 20,7-9).

"Når jeg sagde: 'Jeg vil ikke mere tænke på ham og ikke mere tale i hans navn', kom der i mit hjerte en brændende ild, den rasede i mine knogler" (Jer 20,9).

Paulus skriver til korintherne: "At jeg forkynder evangeliet, giver mig ingen grund til stolthed, for jeg er tvunget til det, og ve mig, hvis jeg ikke forkynder det" (1 Kor 9,16).

Peter Olsen 2016

Jer 2: Folkets frafald

Israels hvedebrødsdage: Gud førte sit folk som en skysøjle om dagen og som en ildsøjle om natten (2 Mos 13,21).
Gud mindes den tid: ”Jeg husker... din kærlighed, da du stod brud. Du fulgte mig i ørkenen” (Jer 2,2).

Det ændrede sig, da de fik tag over hovedet!

Profeten Hoseas levede oppe i nordriget i tiden lige op til dette riges fald år 722 f.Kr.; dvs. 100 år før Jeremias.

”Jeg lærte dig at kende i ørkenen, i luftspejlingernes land. De græssede og blev mætte; de blev mætte og blev grebet af overmod; derfor glemte de mig” (Hos 13,5-6).

”Israel var en frodig vinstok, som bar sin frugt. Jo mere frugt, den bar, des flere andre byggede de. Jo bedre, det gik deres land, des smukkere stenstøtter lavede de” (Hos 10,1).

”Folkenes skikke er tomme. De fælder et træ i skoven, håndværkeren bearbejder det med øksen, han smykker det med sølv og guld, han fæstner det med søm og hammer, så det ikke vakler. Gudebillederne er som fugleskræmsler i en melonmark, de kan ikke tale, de skal bæres, de kan ikke gå. Frygt ikke for dem, de kan ikke gøre ondt, men de kan heller ikke gøre godt... Enhver guldsmed få skam af sine gudebilleder, for det, han støber, er løgn; der er ikke ånd i dem. De er kun tomt blændværk” (Jer 10,3-15).

”Hvad vil jeg sige med dette? At det, som ofres til afguder, er noget, eller at afguder er noget? Nej, men at det, der ofres, ofres til dæmoner og ikke til Gud” (1 Kor 10,19-20).

”Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle” (Matt 25,41).

”Gud skånede jo ikke de engle, som syndede, men styrtede dem i afgrunden, hvor de holdes i mørkets lænker indtil dommen” (2 Pet 2,4).

”Når den urene ånd er drevet ud af et menneske, flakker den om i øde egne og søger hvile, men finder den ikke. Da siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg er drevet ud af. Og når den kommer, finder den det ledigt, fejtet og prydet. Så går den ud og tager syv andre ånder med, værre end den selv, og de kommer og flytter ind dér. Og det sidste bliver værre for det menneske end det første” (Matt 12,43-45).

”Landet horer sig bort fra Herren” (Hos 1,2).
Gud sagde om Israel: ”Hun fulgte sine elskere. Men mig glemte hun... Derfor vil jeg lokke hende, jeg vil føre hende ud i ørkenen og tale til hendes hjerte... Da vil hun svare mig, som da hun var ung, som dengang hun drog op fra Egypten” (Hos 2,15-17).

”Velsignet være din egen kilde, glæd dig over din ungdoms hustru... lad altid hendes elskov mætte dig, berus dig til stadighed i hendes kærlighed. Hvorfor, min søn, skulle du beruse dig i en anden kvinde?” (Ordsp 5,18-20).

”Søger I mig, skal I finde mig. Når I søger mig af hele jeres hjerte, er jeg at finde, siger Herren” (Jer 29,13-14).

”Den, der tror på mig, skal det gå, som Skriften siger: ’Fra hans indre skal der rinde strømme af levende vand’” (Joh 7,38).

Peter Olsen 2016

Jer 18: Pottemagerlignelsen

Dette kapitel har tre pointer:

- 32 Gud begynder forfra med dig igen og igen (v.4-6). Når noget i dit liv mislykkes, former Han dig på ny.
- 33 Guds forsyn styrer verdenshistorien. Han former folkenes liv (v.7-10). Også ulykkerne kommer fra Gud (v.17ff).
- 34 Den troende beder for syndere (v.20), men giver også Gud ret i Hans dom (v.21-23).

Lertøj var en af de væsentligste forudsætninger for dannelsen af de tidlige byer.

Mønter blev først almindelige omkring 400 f.Kr. På Jeremias' tid; 600 f.Kr., var det mere almindeligt med naturalieøkonomi.

En 'pottemager' hedder på hebraisk *yotzer* (18,2).
At 'forme' eller 'danne' hedder på hebraisk *yatzar* (1,5).

Gud havde også forbudt Jeremias at gifte sig (16,2).
Han måtte ikke engang deltage i de andres fester (16,8).

”Du drog ikke ud med vore hære; du lod os vige for fjenden, vore modstandere plyndrede, som de ville” (Sl 44,10-11).
”Alt dette har ramt os, skønt vi ikke glemte dig og ikke svigtede din pagt” (v.18). ”Vågn op, hvorfor sover du, Herre?” (v.24).

”History is His story!” Historien er Guds fortælling.

Gud ”har skabt alle folk og ladet dem bosætte sig overalt på jorden og fastsat bestemte tider og grænser for, hvor de skal bo – for at de skulle søge Gud” (ApG 17,26-27).

”Han lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige” (Matt 5,45).

”Jeg sender trængsler over dem, for at de skal finde mig” (Jer 10,18).

Peter Olsen 2016

Jer 31: Den nye pagt

Jerusalem blev ødelagt af babylonerne i 586 f.Kr.
Det nye tempel blev påbegyndt i 536 f.Kr. og genindviet i 516 f.Kr.

”Hele folket brød ud i høje jubelråb og lovpriste Herren, fordi grunden var lagt til Herrens tempel” (Ezra 3,11).

”Mange af de præster og levitter og overhoveder for fædrenehuse, der var gamle, og som havde set det første tempel, græd højt, da de så grunden til dette tempel blive lagt” (Ezra 3,12).

”Folk kunne ikke skelne lyden af det glade jubelråb fra lyden af folkets gråd” (Ezra 3,13).

”Er der nogen af jer, der er tilbage, som har set dette hus i dets tidligere herlighed? Hvordan er det, som I nu ser? Ser det ikke ud af ingenting? Men fat mod...

Husets kommende herlighed bliver større end den tidligere, siger hærskarers Herre” (Hag 2,3-4 og 9).

”Dine fjender... skal jævne dig med jorden og dine børn sammen med dig, og de skal ikke lade sten på sten tilbage i dig” (Luk 19,43-44).

Jesus har udsløttet synden ”én gang for alle, da han bragte sig selv som offer” (Hebr 7,27; 9,24-28).

”Det ny Jerusalem så jeg komme ned fra himlen, fra Gud” (Åb 21,2).
De troende i Gamle Testamente ”ventede på byen med de faste grundvolde, hvis bygmester og skaber er Gud” (Hebr 11,10).

”Ved I ikke, at I er Guds tempel, og at Guds ånd bor i jer?” (1 Kor 3,16).

Jesus tog ”et brød, takkede og brød det, gav dem det og sagde: ’Dette er mit legeme, som gives for jer. Gør dette til ihukommelse af mig!’ Ligeså tog han bægeret efter måltidet og sagde: ’Dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer’” (Luk 22,19-20).

”Han bar de manges synd og trådte i stedet for syndere” (Es 53,12).

Martin Luther: ”Det lykkelige bytte!” (*Store Galaterbrevskommentar* bd.1, København 1981, s.377).

Peter Olsen 2016